

Про захист прав та інтересів дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах

Сім'я відіграє вирішальну роль в формуванні особистості. У кожної людини під впливом батьків формуються життєвий досвід та життєва концепція. Вона може спиратися при побудові своєї сім'ї повністю на батьківську модель, може частково, не приймаючи якісь компоненти чи навіть змінюючи їх на протилежні.

За результатами досліджень, 43% підлітків обрали як модель своєї майбутньої сім'ї майже ідентичну батьківській, ще 50% - дещо покращену, на їх думку, модель батьківської родини і лише 7% не хочуть спиратися в побудові своєї сім'ї на досвід родин.

Деякі компоненти індивідуального стилю життя (ставлення до освіти, відповідальність за своє життя, соціальні почуття, соціальна активність) безпосередньо залежить від батьківської сім'ї. Така статистика вражає, якщо вести мову про сім'ї, які опинились в складних життєвих обставинах, то виходить що 93% дітей та підлітків з цих сімей будуть повторювати досвід своїх батьків. Тому наша основна задача в роботі з сім'єю – підвищення батьківського потенціалу, налагодження взаємостосунків між батьками та дітьми та мотивація до змін.

На підставі вивчення досвіду роботи центрів соціальних служб з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах було здійснено розподіл сімей залежно від рівня готовності сім'ї до зміни життєвих обставин і, відповідно, до наявності ресурсів і мотивації на такі категорії:

Тип сім'ї	Рівень соціальної адаптації	Напрями роботи з сім'єю
Благополучна сім'я	Члени родини за допомогою власних ресурсів вирішують складні життєві обставини	Інформування щодо можливості самостійного вирішення певних проблем: психологічних, педагогічних, юридичних
Сім'я соціального ризику	Сім'я потребує сторонньої допомоги у вирішенні певних проблем, проте наявний високий рівень мотивації щодо їх вирішення	Консультаційна й інформаційна допомога у вирішенні окремих проблем, які сім'я не може вирішити самостійно
«Пасивна» сім'я	Сім'я не визнає наявності проблем або не вбачає за необхідне їх розв'язувати, не готова до взаємодії та соціального супроводу, хоча має власні ресурси	Налагодження взаємодії, визнання сім'єю наявності проблем, мотивація (примус як один із елементів мотивації), соціальний супровід

Тип сім'ї	Рівень соціальної адаптації	Напрями роботи з сім'єю
Неблагополучна сім'я	Сім'я не може вирішити комплекс СЖО, не має або не вміє використовувати власні ресурси, не вбачає потреби у зміні життєвих обставин	Мотивування щодо зміни життєвих обставин (примус як один із елементів мотивації), соціальний супровід
Асоціальна сім'я	Сім'я веде асоціальний спосіб життя, що сприймається членами родини як норма, немає розуміння і потреби у зміні стилю життя	Зовнішній примус, мотивація до усвідомлення необхідності змінити стиль життя, соціальний супровід за умови формування необхідності зміни і готовності до співпраці

Основним в роботі центру є робота з сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах. Працівниками центру сформований банк даних таких сімей, станом на 01.10.2016 року він налічує 404 сім'ї. За рік 38 сімей було взято під соціальний супровід. Здійснено 327 заходів соціального інспектування та 1007 заходів соціального відвідування сімей. Було здійснено 221 початкову оцінку потреб та 23 комплексні оцінки.

За поданням служби у справах дітей на обліку Центру стоять 34 сім'ї, в яких виховується 61 дитина. Протягом року 12 сімей перебували під соціальним супроводом, з іншими робота велась у форматі клієнта. Складність даної роботи полягає в тому що це все сім'ї – неблагополучні і асоціальні. Тобто зовсім немає вмотивованості. Тому потрібно навіть при досягненні позитивного результату тримати їх у полі зору. Нажаль, зараз такої можливості нема, бо не вистачає людей.

На обліку Центру перебуває 5 прийомних сімей, в яких виховується 8 дітей, та один будинок сімейного типу, де виховується 9 дітей. На даний час 1 сім'я кандидатів в прийомну сім'ю отримала рекомендацію на створення і 1 сім'я кандидатів продовжує навчання.

У 2016 навчальному році 3 дітей з ДБСТ вступили в різні учбові заклади 1 хлопчик вступив у військове училище ім. Богуна, 1 дівчинка – у медичний коледж, 1 хлопчик здобуває професію столяра. За 9 місяців було надано 508 послуг, а саме: 182 – інформаційних; 250 – соціально-педагогічних; 76 – психологічних.

Спеціаліст, який відповідає за даний напрямок роботи, знаходиться у тісному контакті на постійному зв'язку з прийомними батьками, батьками-вихователями та дітьми: відвідує сім'ї, надає соціально – педагогічні, психологічні, інформаційні послуги, протягом року організовує для дітей соціально – культурні заходи.

Ще одна велика категорія сімей з якими працюють спеціалісти Центру – це **сім'ї опікунів**. На обліку перебуває 156 сімей, в яких виховується 170 дітей.

За 9 місяців їм було надано 1513 послуг: 693 – соціально-педагогічних, 751 – інформаційна, 56 – психологічних, 13 – юридичних.

Наступна категорія, з якою працюють спеціалісти центру – це **особи, які мають проблеми з законом**. Протягом 9 місяців 2016 року до Центру надійшло:

- 103 повідомлення про постановку на облік від кримінально-виконавчої інспекції Оболонського району про молодь та неповнолітніх, які засуджені до покарань не пов'язаних з позбавленням волі;
- 13 повідомлень із Оболонського управління поліції.
- 35 повідомлень надійшло з виправних колоній.

Було здійснено інспектування та спроби інспектування по всім адресам, складені акти оцінки потреб, надані запрошення до Центру, інформаційні матеріали.

Особам, які перебувають в конфлікті з законом, пропонуються соціальні послуги: проводяться індивідуальні та групові консультації, бесіди з приводу працевлаштування, навчання, налагодження взаємостосунків у сім'ї, виховання дітей та ін.

На базі Центру і у співпраці з відділом кримінальної поліції у справах дітей Оболонського РУГУ МВС України в м. Києві та відділом кримінальної міліції у справах дітей робота велася за наступними напрямками:

профілактичний захід: «Цінності людини та переконання»;

Заняття: «Профілактика алко/наркозалежностей»;

профорієнтація в Центрі зайнятості;

До роботи залучались юристи та психологи Центру, а також спеціалісти Центру, які пройшли навчання за програмами: «Вулична робота з молоддю: уточнення понять, введення в концепцію та система оцінок» та «Особливості впровадження програми профілактики конфліктів та правопорушень серед учнівської молоді».

Заходи, в яких брали участь працівники Центру та клієнти:

13 березня Київський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді організував та провів в Гідропарку свято для сімей «Перший весняний сімейний пікнік».

До участі в заході були запрошені прийомні сім'ї, дитячий будинок сімейного типу, сім'ї, що опинилися в складних життєвих обставинах.

На родини чекала цікава та насичена програма: сімейні розваги на природі, родинні змагання, конкурси та квести, туристичні випробування та подолання смуги перешкод, а також частування млинцями та смаження сосисок на спільному вогнищі.

В травні 2016 року спеціалісти Центру долучилися до проведення безкоштовного анонімного тестування на ВІЛ-інфекцію шляхом інформування осіб з числа своїх клієнтів про можливість пройти тестування, яке проводилося у мікрорайоні Водогін.

22 травня на території Центрального парку культури та відпочинку «Маріїнський» відбувся соціокультурний захід «День сім'ї: в родинному колі». Оболонський район був представлений: відділом у справах сім'ї, молоді та спорту, Центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Службою у

справах дітей, Центром соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями та благодійним фондом «Діти світу. Україна».

В рамках літнього оздоровлення та відпочинку діти з сімей, що є клієнтами Центру направлялися відпочити в курортно-оздоровчий центр «Пролісок» Київської області та у літній наметовий табір «Витоки» Черкаської області.

24 вересня в парку культури та відпочинку «Маріїнський» відбулося традиційне свято для дітей та юнацтва «Юнь Києва запрошує». Метою заходу була презентація безкоштовних соціальних послуг, залучення дітей та молоді до соціально – корисної діяльності, популяризація скаутського та волонтерського руху.

З метою покращення соціальної роботи з сім'ями, що опинилися в складних життєвих обставинах, координації діяльності районних управлінь та відділів, установ, забезпечення взаємодії з відповідними громадськими організаціями розпорядженням Оболонської РДА від 5 вересня 2016 року № 507 було відновлено роботу комісії з питань взаємодії суб'єктів соціальної роботи з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах при Оболонській районній в місті Києві державній адміністрації.

На даний час проведено 2 засідання, на яких розглянуто справи 12 сімей, що опинилися в складних життєвих обставинах. Під час розгляду справ відбувається залучення ресурсів громади, організацій та установ до вирішення проблем сім'ї/особи, які виникли в результаті складних життєвих обставин, та здійснюється підтримка членів сімей у вирішенні життєвих проблем, які вони не в змозі подолати за допомогою власних засобів та можливостей.